

30.12.2015

VALTIONAVUSTUKSEN MYÖNTÄMINEN KEHITTÄMISHANKKEESEEN

HAKIJA Espoon kaupunki
PL 661

02070 ESPOO

HAKEMUS Espoon kaupunki on hakenut sosiaali- ja terveysministeriöltä 7.12.2015 päivätyllä hakemuksella valtionavustusta 6 800 000 euroa ”Omahoito ja digitaaliset palvelut, ODA” -nimiseen hankkeeseen.

Hankkeen arvioidut kokonaiskustannukset ovat 13 600 000 euroa. Hankkeeseen osallistuvat kunnat ja kuntayhtymät ovat varanneet hanketta varten omarahoitusosuudeksi yhteensä 6 800 000 euroa. Hanke ei saa muuta julkista rahoitusta.

Hankkeen tavoitteet ja sisältö kuvataan tarkemmin hakemusasiakirjoissa.

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN RATKAISU

Sosiaali- ja terveysministeriö myöntää Espoon kaupungille hakemuksessa tarkoitetun, Digitalisaatio sekä Palvelut asiakaslähtöisiksi -kärkihankkeiden mukaisen kehittämissankkeen toteuttamiseen valtionavustusta 6 800 000 euroa.

Päätös on kuitenkin ehdollinen seuraavalla tavalla: Myönnetty summa voidaan maksaa kokonaisuudessaan tällä päätöksellä ainoastaan siinä tapauksessa, että eduskunta siirtää valtion vuoden 2016 ensimmäisen lisätalousarvion käsittelyn yhteydessä sosiaali- ja terveysministeriön käytettäväksi tarvittavan lisämäärärahan hankkeen toteuttamista varten. Mikäli eduskunta ei päättää lisämäärärahasta edellä tarkoitetulla tavalla, maksetaan hankkeen ensimmäisen toimintavuoden valtionavustus (korkeintaan 2,5 miljoonaa euroa) tämän päätöksen mukaisesti, mutta ensimmäisen vuoden jälkeisestä rahoituksesta päätetään erikseen.

Hankkeen valtionavustuksen perusteeksi hyväksytyt kustannukset ovat 13 600 000 euroa. Valtionavustus voi olla kuitenkin enintään 50 prosenttia hankkeen toteutuneista, valtionavustukseen oikeuttavista kokonaiskustannuksista.

Valtionavustuksen perusteeksi hyväksytyyn kokonaiskustannusten määrään ei sisälly arvonnlisäveron osuutta.

Valtionavustus on tarkoitettu käytettäväksi 1.1.2016 - 31.10.2018 syntyneisiin kustannuksiin.

VALTIONAVUSTUKSEN MAKSAMINEN

Valtionavustusta maksetaan vuoden 2016 määrärahasta momentilta 33.03.31.

Valtionavustus maksetaan toteutuneiden kustannusten perusteella sosiaali- ja terveysministeriölle tehdyn maksatushakemuksen pohjalta. Kustannusten on oltava kaikilta osin määrältään ja perusteiltaan kohtuullisia. Valtionavustus maksetaan kalenterivuosittain enintään kahdessa erässä.

Viimeinen maksatushakemus vuoden 2016 määrärahasta tulee toimittaa 31.10.2018 mennessä.

Maksatushakemukseen liitetään kuvaus hankkeen toteutumisesta. Maksatushakemuksen yhteydessä hankkeen tulee toimittaa allekirjoitettu ote kirjanpidon pääkirjasta sekä talousarvion toteutumisvertailu.

Valtionavustuksen saajan tulee maksatushakemuksen tehdessään ottaa huomioon, mitä tässä päätöksessä ja muutoin annetuissa valtionapuviranomaisen ohjeissa on todettu valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista.

VALTIONAVUSTUKSEN EHDOT

Yhteistyö muiden hankkeiden ja valtakunnallisen tason toimijoiden kanssa

Hankkeen on tehtävä yhteistyötä Kelan PHR-hankkeen kanssa, joka toimii tämän hankkeen tietovarastona. Hankkeessa on noudatettava kansallisia määrittelyitä tietosisällön suhteen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kansallista kokonaisarkkitehtuuria. Selvitys tästä yhteistyöstä on sisällytettävä maksatushakemuksen yhteydessä laadittavaan kuvaukseen hankkeen toteutumisesta.

Hankkeessa on myös mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon muut vastaavat hankkeet, kuten Virtuaalisairaala ja SADe-hankkeessa tuotetut palvelut. Kokonaisarkkitehtuurin mukaisesti eri hankkeissa tuotettavat palvelut on linkitettävä toisiinsa niin, että niitä pystytään käyttämään rinnakkain ja ne käyttävät yhteisiä komponentteja sekä taustapalveluita.

Hankkeen tulee huolehtia siitä, että tuotettavat palvelut ovat jatkossa otettavissa käyttöön myös muissa kunnissa ja kuntayhtymissä sekä mahdollisesti muodostettavissa uusissa sosiaali- ja terveydenhuollon hallinto- ja palvelurakenteissa ilman merkittäviä liittymismaksuja. Tämä tarkoittaa sitä, että hankkeen kehityskuluja ei saa periä jälkikäteen liittyviltä osapuolilta vaan maksut kohdistuvat suoraan liittymisen aiheuttamisiin todellisiin kuluihin.

Hankkeen hallinnointi

Hakijan on toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle tiedoksi kehittämishankkeeseen osallistuvien kuntien ja kuntayhtymien tekemä sopimus hankkeen hallinnoimisesta ja organisoimisesta.

Kaikki hankkeen toteuttamiseen liittyvät tulo- ja menoerät tulee kirjata kunnan tai kuntayhtymän kirjanpidossa omalle erilliselle kustannuspaikalle.

Hankkeella tulee olla ohjausryhmä. Ohjausryhmää asetettaessa tulee ottaa huomioon, että siinä ei saa olla jäsenenä hankkeeseen palkattuja henkilöitä.

Hankkeen aikaisesta ja hankkeen päätyttyä tehtävästä hankkeen arvioinnista sekä näitä koskevista asiakirjoista on pyydettyessä annettava tieto sosiaali- ja terveysministeriölle.

Muutosten ilmoittaminen

Mikäli tämän päätöksen antamisen jälkeen toteutetaan hankkeeseen osallistuvia tahoja tai hankerahoitusta koskevia tarkistuksia tai muutoksia, jotka vaikuttavat hankkeen kustannuksiin, tavoitteisiin, toteuttamisaikatauluun tai sisältöön, valtionavustuksen maksamisen edellytyksenä on, että valtionavustuksen myöntämisen perusteet edelleen täyttyvät.

Tämän päätöksen perusteena olevan hankesuunnitelman ja hankkeen toteuttamisaikataulun muuttaminen edellyttää sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyntää. Edellä mainittuja ja muita valtionavustuksen perusteena olevia seikkoja koskevat muutokset tulee ilmoittaa välittömästi kirjallisesti sosiaali- ja terveysministeriölle.

Hankkeen tulee ottaa huomioon, että muualta saatava julkinen rahoitus ja tulorahoitus vähentävät valtionosuuteen oikeuttavien kustannusten määrää. Rahoitusosuuksien muutokset sekä hankkeen mahdollinen tulorahoitus tulee ilmoittaa sosiaali- ja terveysministeriölle viivytyksettä.

Kustannukset, joihin valtionavustusta suoritetaan

Valtionavustusta maksetaan kehittämishankkeen toteuttamisesta aiheutuneisiin, valtionavustuksen perusteeksi hyväksytyihin kustannuksiin. Hankesuunnitelmaan ja sen kustannusarvioon sisällytettyjä kustannuseriä ei ole hyväksytty sellaisenaan tällä päätöksellä, vaan kustannuksia arvioidaan erikseen maksatushakemusten yhteydessä. Lisäksi myöhempänä todetun mukaisesti joidenkin kustannusten osalta edellytetään että sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyy syntyvän kustannuksen etukäteen valtionavustukseen oikeuttavaksi.

Hankkeen valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia ovat henkilöstömenot, matkakustannukset, palvelujen ostot, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnat ja

vuokramenot sekä muut hankkeen toteuttamiseen kohdistuvat välttämättömät kustannukset.

Laskennallisia kustannuksia ei hyväksytä valtionavustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi. Vuokratkustannusten tulee perustua todellisiin kustannuksiin. Hallinnointikustannusten tulee perustua vyörytettyihin kustannuksiin ja ne tulee pystyä osoittamaan vyörytysperusteet sisältävällä laskelmalla.

Hankkeen henkilöstömenojen tulee kohdentua kehittämistoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin.

Valtionavustukseen oikeuttavina kustannuksina ei voida hyväksyä työnohjauskustannuksia, eikä koulutuskustannuksia, jotka aiheutuvat sosiaalihuoltolain (710/1982) 53 §:ssä ja terveydenhuoltolain (1326/2010) 5 §:ssä tarkoitetusta kunnan lakisääteisestä täydennyskoulutusvelvoitteesta.

Hankkeen toteuttamiseksi välttämättömään koulutukseen osallistuvien muiden kuin hankkeessa työskentelevien henkilöiden palkkamenot koulutukseen osallistumisen ajalta eivät ole valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia.

Ulkomaanmatkojen kulut eivät ole pääsääntöisesti valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia. Ne voidaan hyväksyä ainoastaan erityisellä perusteella. Ulkomaanmatkan kulujen hyväksymisen edellytyksenä on, että matkaan on haettu ennakkoon lupa sosiaali- ja terveysministeriöltä. Samoin on etukäteen hankittava hyväksyminen ulkomailta hankittavan koulutuksen kustannuksiin.

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät myöskään ole sellaiset kustannukset, jotka ovat aiheutuneet avustuksen saajan virheellisestä toiminnasta tai laiminlyönnistä.

Valtionavustusselvitys

Hankkeen päätyttyä valtionavustuksen saajan tulee tehdä selvitys kehittämishankkeen toteutumisesta. Hankkeen valtionavustusselvitys tehdään tarkoitusta varten vahvistetulle lomakkeelle. Lomakepohja toimitetaan hankkeelle myöhemmin.

Valtionavustusselvitykseen liitetään hankkeen hallinnoinnista vastaavan kunnan tai kuntayhtymän tilintarkastajan lausunto. Lisäksi selvitykseen tulee liittää hankkeen vastuuhenkilön allekirjoittama selvitys hankkeen toteutumisesta.

Valtionavustusselvitys toimitetaan sosiaali- ja terveysministeriölle mahdollisimman pian hankkeen päättymisen jälkeen, kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluttua hankkeen päättymisestä.

Valtionavustuksella hankittu omaisuus; tekijänoikeudet

Tässä valtionavustuspäätöksessä määriteltyä käyttötarkoitusta varten hankittua omaisuutta ei saa käyttää pysyvästi muuhun kuin valtionavustuspäätöksessä määriteltyyn käyttötarkoitukseen, kun omaisuuden hankintaan on myönnetty valtionavustusta.

Omaisuuuden omistus- tai hallintaoikeutta ei saa luovuttaa toiselle valtionavustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöaikana. Tällä päätöksellä omaisuuden käyttöajaksi määrätään kymmenen vuotta valtionavustuksen viimeisen erän maksamisesta. Omaisuus voidaan kuitenkin luovuttaa toiselle julkisen hallinnon toimijalle, joka tuottaa tässä päätöksessä tarkoitettua palvelua, esimerkiksi uudistettaessa sosiaali- ja terveydenhuollon rakennetta.

Hankkeen tulosten tekijänoikeuksissa noudatetaan JIT2015-sopimusehtoja soveltuvien osien osin.

Kilpailutus ja hankinnat

Avustuksen saajan on sovellettava tällä valtionavustuksella tehtäviin hankintoihin sovelletaan julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007) ja julkisia hankintoja koskevia muita säännöksiä. Jos mainittua lakia tai säännöksiä ei sovelleta asianmukaisesti hankintoja tehtäessä, virheellinen menettely katsotaan valtionavustusehtojen olennaiseksi rikkomiseksi. Avustuksen saajan tulee käyttää julkisten hankintojen kilpailutuksissa sopimusehtoina soveltuvien osien osin JIT 2015 - sopimusehtoja.

VALTIONAPUVIRANOMAISEN VALVONTAOIKEUS

Valtionavustuksen saajan on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot sekä osallistuttava kutsuttaessa valtionapuviranomaisen järjestämiin hankkeen toteuttamista, seuranta ja arviointia koskeviin tilaisuuksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus suorittaa valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia tämän päätöksen mukaiseen toimintaan sekä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Tarkastusta suorittavalla on oikeus saada haltuunsa tarkastuksen edellyttämät tiedot ja asiakirjat. Valtionavustuksen saaja on velvollinen avustamaan tarkastuksen toteuttamisessa.

Sosiaali- ja terveysministeriön sisäisellä tarkastuksella tai ministeriön valtuuttamalla tarkastajalla on oikeus tehdä hankkeessa tarkastuksia, saada veloituksetta käyttöönsä tarkastuksessa tarpeelliset asiakirjat sekä saada apua tarkastusten toteuttamisessa. Valtiontalouden tarkastusvirastolla on myös tarkastusoikeus.

Hankkeen valvojana sosiaali- ja terveysministeriön puolesta toimii Teemupekka Virtanen sosiaali- ja terveysministeriön sosiaali- ja terveyspalveluosastolta, puhelin 0295 163370, s-posti: teemupekka.virtanen (at)stm.fi.

Valvoja seuraa ministeriön edustajana hankkeen edistymistä hankesuunnitelman mukaisella tavalla. Valvojalla on oikeus saada tarvittaessa tietoja hankkeen edistymisestä. Valvoja tulee kutsua hankkeen ohjausryhmän kokouksiin. Ohjausryhmän kokouspöytäkirjat tulee aina toimittaa valvojalle tiedoksi.

Valvoja ilmoittaa valtionavustuksen saajalle välittömästi tekijöistä, jotka voivat aiheuttaa valtionavustuksen maksamisen keskeyttämisen tai lopettamisen.

Ministeriö ilmoittaa valvojan vaihtumisesta välittömästi hankkeelle.

MAKSATUKSEN KESKEYTYS JA VALTIONAVUSTUKSEN TAKAISINPERINTÄ; PALAUTUSVELVOLLISUUS

Valtionavustuslain 20 §:n mukaan valtionavustuksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa valtionavustus tai sen osa. Valtionavustuksen saajan tulee palauttaa valtionavustus tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää valtionavustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 10 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi päättää, että valtionavustuksen maksatus keskeytetään valtionavustuslain 19 §:n perusteella. Valtionapuviranomaisen on määrättävä valtionavustuksen maksatus lopetettavaksi ja jo maksettu valtionavustus perittäväksi takaisin valtionavustuslain 21 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa.

Valtionapuviranomainen voi päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun valtionavustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi myös valtionavustuslain 22 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa (valtionavustuksen harkinnanvarainen takaisinperintä).

Valtionavustuksen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisin perittäväälle määrälle valtionavustuksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Takaisin perittäväälle määrälle on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukaan, ellei määrää makseta viimeistään valtionapuviranomaisen asettamana eräpäivänä.

PERUSTELUT

Valtionavustuslain 7 § sisältää valtionavustuksen myöntämisen yleiset edellytykset. Lain 7 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan tarkoituksen, johon valtionavustusta myönnetään, on oltava yhteiskunnallisesti hyväksyttävää. Valtionavustuslain hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan tällä tarkoitetaan sitä, että *valtionavustusta voidaan myöntää vain sellaiseen toimintaan tai hankkeeseen, joka järjestetään voimassa olevien säädösten ja määräysten mukaisesti ja jonka tarkoitus ei ole lainvastainen*. Lisäksi edellytetään, että tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on valtion talousarvion taikka talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varoista myönnettävissä valtionavustuksissa kyseisen rahaston varojen käyttösuunnitelman mukainen.

Valtionavustuslain 7 §:n 2 momentin mukaan valtionavustuksen myöntämisen tulee olla perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan valtionapuviranomaisen tulee ottaa arvioinnissa huomioon valtionavustukselle mahdollisesti määritellyt tavoitteet sekä arvioida sitä, onko haetun valtionavustuksen myöntäminen perusteltua näiden tavoitteiden kannalta.

ODA-hanke täyttää erittäin hyvin Digitalisaatio-kärkihankkeen tavoitteet. Hankkeessa muutetaan olemassa olevia palveluita tuotettavaksi uudella tavalla digitalisaation avulla ja sillä saavutetaan kertasijoituksella pysyvä säästö toimintamenoissa.

Valtionavustuslain 7 §:n 3 momentin mukaan valtionavustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisena valtionavustuksen hakijan saama muu julkinen tuki sekä valtionavustuksen kohteena olevan hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen.

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan valtionavustus on tarpeellinen, jos kyseistä toimintaa tai hanketta ei voitaisi toteuttaa lainkaan ilman valtionavustuksen myöntämistä. Valtionavustuksen myöntäminen on tarpeellista myös silloin, kun yhteiskunnallisesti hyödylliseksi arvioitu hanke tai toiminta toteutuisi ilman valtionavustuksen myöntämistä selvästi hitaammin tai suppeampana. Valtionavustuksen myöntämiseen käytettävissä olevien varojen riittävyyden varmistamiseksi ja sitä kautta valtionavustusten avulla harjoitettavan yhteiskuntapolitiikan vaikuttavuuden kannalta on tärkeää, että valtionavustusta ei myönnetä sellaiseen hankkeeseen, joka toteutettaisiin esitetyllä tavalla ja esitetyssä laajuudessa, vaikka toimintaan tai hankkeeseen ei myönnettäisi valtionavustusta.

Valtionavustus on tarpeen, jotta saadaan aikaan useiden toimijoiden yhteinen ratkaisu. Ilman valtakunnallista koordinoitua on vaarana, että kukin toimija tekee itsenäisiä päätöksiä omista lähtökohdistaan eikä synny kansallista kokonaisuutta.

Valtionavustuslain 7 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että valtionavustuksen myöntämisen ei arvioida aiheuttavan muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Kilpailua koskeva tarkastelu, johon valtionavustuslaki viittaa, pohjautuu EU:n perustamissopimuksen (Sopimus Euroopan unionin toiminnasta, SEUT) 107 artiklaan. Tämän lisäksi Unionin tuomioistuin on muodostanut vakiintunutta oikeuskäytäntöä asiassa. Tarkastelussa on olennaista sen arviointi, onko arvioinnin kohteena olevassa toiminnassa kysymys valtioneuvoston piiriin kuuluvasta taloudellisesta toiminnasta vai säännösten ulkopuolelle sijoittuvasta ei-taloudellisesta toiminnasta. Valtioneuvoston päätökset koskevat vain taloudellista toimintaa. Taloudellista toimintaa on kaikki sellainen toiminta, jossa tavaroita tai palveluita tarjotaan tietyillä markkinoilla.

ODA-hankkeessa toteutetaan kuntien lakisääteistä velvollisuutta järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut kuntalaisille. Tässä hankkeessa toteutetaan uusia toimintamalleja ja asiointikanavia aikaisemmin henkilökohtaisena annetun palvelun tuottamisesta uudella tavalla.

Viranomaisten lakisääteisten velvoitteiden toteuttaminen on lähtökohtaisesti luonteeltaan ei-taloudellista toimintaa.

Lisäksi on huomioitava, että Yhteisön oikeuskäytännössä on katsottu tapauksessa FENIN (Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin asiassa T-319/99, vahvistettu unionin tuomioistuimen ratkaisulla asiassa C-205/03 P), että pelkkä tavaroiden tai palveluiden ostaminen ei ole välttämättä taloudellista toimintaa. Ratkaisevaa on, onko ostetun tuotteen tai palvelun myöhempi käyttö luonteeltaan taloudellista vai ei. Siltä osin kuin se toiminta, jonka harjoittamiseksi yksikkö ostaa tuotteita, ei

ole taloudellista, yksikköä ei ole pidettävä yhteisön kilpailusäännöissä tarkoitettuna yrityksenä eikä siihen siten sovelleta tältä osin kilpailuoikeiden säännöksiä. Näin ollen, siltä osin kuin kyseisessä hankkeessa ostetaan ja hankitaan tavaroita ja palveluita, joiden käyttö perustuu ja kohdistuu kuntien lakisääteisten velvoitteiden hoitamiseen, voidaan arvioida, että tällainen toiminta olisi luonteeltaan ei-taloudellista toimintaa.

Kun avustuksen saaja toimii asiantuntijapalveluiden- tai tavaroiden ostajana, se on velvoitettu toteuttamaan nämä ostot hankintasäännösten mukaisesti, jossa tavoitteena on markkinoiden hyödyntäminen ja avoin kilpailu.

Avustuksen saaja toimii hankkeessa myös hallinnoijana ja koordinoijan roolissa. Puhdas hallinnointi- ja koordinaatiotyö ei tule taloudellisen toiminnan piiriin. (kts. Euroopan komission päätös Finnverasta (K(2007) 4297 lopull. valtiontuki N 715/2006-Suomi, Finnvera Oyj:n verovapaus).

YHTEYSHENKILÖT JA LISÄTIETOJEN ANTAJA

Hankkeen yhteyshenkilö valtionavustuksen saajan organisaatiossa on projektipäällikkö Hanna Nordlund, puh. 043 825 7275, s-posti: hanna.nordlund(at)espoo.fi.

Sosiaali- ja terveysministeriön yhteyshenkilö on erityisasiantuntija Teemupekka Virtanen puh. 0295 163370, s-posti: teemupekka.virtanen(at)stm.fi. Hän antaa tarvittaessa myös tätä päätöstä koskevia lisätietoja.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Valtionavustuslaki (688/2001) 5 § 3 mom 2 kohta, 6 §, 7 §, 11 § 1 ja 2 mom, 12 § 1 mom, 13 - 17 §, 19 §, 20 § 1 mom, 21 §, 22 §, 24 §, 25 § ja 37 §.

MUUTOKSENHAKU

Valtionavustuslain 34 §:n mukaan tähän päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Päätökseen tyytymätön asianosainen saa hakea sosiaali- ja terveysministeriöltä oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimusosoitus on tämän päätöksen liitteenä.

Perhe- ja peruspalveluministeri

Juha Rehula

Ylijohtaja

Kirsi Varhila

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Hakijan tulee tiedottaa tästä päätöksestä muille hakemuksessa mainituille kunnille ja kuntayhtymille.

LIITTEET Oikaisuvaatimusosoitus

TIEDOKSI STM/hankerekisteri
Teemupekka Virtanen

MAKSUTON PÄÄTÖS

